

Revistă lunară de cultură creștină

VESTITORUL

Editată de Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Oradea

Oradea, 27 iunie

Seria I, Anul XVII, Nr. 12 (192), 2009

DESCHIDEREA ANULUI SACERDOTAL 19 Iunie 2009 - ORADEA

Din sumar:

Alocuțiunile Papei Benedict al XVI-lea la Rugăciunea *Angelus*, - pag. 3;

Publicarea Decretelor Arhiepiscopului Major - pag. 4-8;

Pe urmele Sfântului Pavel - pag.10;

Credincioșii greco-catolici din Bihor - pag. 12

Sesiunea de primăvară a CER

Comunicat

În zilele de 25-27 mai 2009, la Centrul Manresa al Părinților Iezuiți din Cluj-Napoca s-a desfășurat sesiunea de primăvară a Conferinței Episcopilor din România, în organizarea Eparhiei Române Unite cu Roma, de Cluj-Gherla, cu participarea episcopilor Greco-catolici și Romano-catolici.

Au luat parte, ca invitați, E.S. Francisco-Javier Lozano, Nunțiu Apostolic în România și Republica Moldova, și E.S. Anton Coșa, Episcop romano-catolic de Chișinău.

Întâlnirea a început luni, 25 mai, cu o meditație tematică, propusă de către Pr. Olivo Bosa, SJ. A urmat Sfânta Liturghie în Catedrala Greco-catolică Schimbarea la Față, prezidată de către Preafericirea Sa Lucian Mureșan, Arhiepiscop Major al Bisericii Române Unite cu Roma, prezent fiind și Mitropolitul Bartolomeu Anania.

Lucrările propriu-zise au început marți dimineața, după Sfânta Liturghie concelebrată în ritul latin, în capela Centrului Manresa.

La început s-a prezentat noul responsabil pentru Europa de Est al Kirche in Not, DI Peter Rettig, însoțit fiind de către Dna Sanja Krsnik, care a exprimat disponibilitatea și posibilitățile de ajutorare a diecezelor catolice din România. După aceea s-a prezentat noul director național al Operelor Misionare Pontificale, Pr. Claudiu Iștoc.

Ordinea de zi a cuprins puncte referitoare la:

- Constituirea Comisiilor CER pentru pastorala migranților și pentru vocații, comisii aflate în responsabilitatea ES Petru Gherghel;
- Oportunitatea elaborării unui Cantate Domino comun pentru celebrările liturgice;
- Posibilitatea stabilirii unei exprimări unitare în unele rugăciuni comune;
- Anul Sfintei Preoții – sugestii și inițiative; printre altele, s-a stabilit ca, la nivel național, să aibă loc o serie de întâlniri ale preoților din toate diecezele, pentru o îmbogățire reciprocă, în special în plan spiritual și pastoral;
- Învățământul religios în școli;
- Viața consacrată în România;
- Îndemnul ierarhilor de ambele rituri, adresat tuturor credincioșilor, de a participa la alegerile europarlamentare și de a vota pe acei candidați care promovează valorile evangheliei, sprijină familia, respectă viața și promovează binele comun.
- Importanța pentru Biserica din Europa a activității COMECE;
- alte probleme de ordin intern.

S-a mai discutat situația de la Săpânța. Episcopatul catolic din România este preocupat de faptul că autoritățile locale nu respectă ordonanța prezidențială din data de 29.04.2009 și este alături de comunitatea Greco-catolică din Săpânța, cerând organelor abilitate să intervină pentru reglementarea situației.

Totodată s-a redactat și s-a trimis o scrisoare din partea plenului Conferinței Episcopale către Sfântul Părinte Papa Benedict al XVI-lea.

S-a stabilit ca următoarea sesiune a Conferinței Episcopale să aibă loc la Satu Mare în zilele de 5-7 octombrie 2009.

Pr. Cazimir Budău
Secretar general

VESTITORUL

P.S.S. Virgil Bercea: Președinte

Redacția și administrația:

Pr. Olimpiu Todorean: redactor coordonator,

Ioan F. Pop: secretar de redacție.

Colaboratori:

Otilia Bălaș, Nicolae Costruț, pr. Ioan Erdeli, Maria-Mirela Filimon, Silvia Pantîș.

Adresa:

410210 - Oradea, str. Ep. Mihai Pavel, 4;
Tel: 0259.436.492; Fax: 0259.430.509;
E-mail: olimpiu35@yahoo.it; Tel: 0722.450.013

Abonamente: Alexandru Toma

Str. Borsecului Bl. X16, Ap. 30
Tel: 0259.472.823; 0741.933.193

Difuzare: Claudiu Boda

Str. Corneliu Coposu nr. 13, Bl. X9, Ap. 8
410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

I.S.S.N. 1454 - 8526

Alocuțiunile Papei Benedict al XVI-lea la Rugăciunea *Angelus*

7 și 14 iunie 2009

Dragi frați și surori!

După timpul pascal, care a culminat cu sărbătoarea Rusaliilor, liturgia prevede aceste trei solemnități ale Domnului: astăzi, Preasfânta Treime; joia viitoare, cea a Trupului Domnului, care, în multe țări, între care Italia, va fi celebrată duminica viitoare; și, în fine, vinerea succesivă, sărbătoarea Preasfintei Inimi a lui Isus. Fiecare dintre aceste celebrări liturgice periodice evidențiază o perspectivă din care se îmbrățișează întregul mister al credinței creștine: și anume, realitatea lui Dumnezeu Unul Întreit, Sacramentul Euharistiei și respectiv centrul divino-uman al Persoanei lui Cristos. Sunt, într-adevăr, aspecte ale unicului mister al mântuirii, care într-un anumit sens rezumă tot itinerarul revelației lui Isus, de la întrupare până la înălțare și la dăruirea Duhului Sfânt.

Astăzi contemplăm Preasfânta Treime așa cum ne-a făcut Isus să o cunoaștem. El ne-a dezvăluit că Dumnezeu este iubire „nu în unitatea unei singure persoane, ci în Treimea unei singure ființe” (Prefața): este Creator și Tată milostiv; este Fiul Unul-Născut, veșnică Înțelepciune întrupată, mort și înviat pentru noi; în fine, este Duh Sfânt care mișcă totul, cosmos și istorie, spre deplina recapitulare finală. Trei Persoane care sunt un singur Dumnezeu pentru că Tatăl este iubire, Fiul este iubire, Duhul este iubire. Dumnezeu este total și numai iubire, iubire absolut curată, infinită și eternă. Nu trăiește într-o splendidă solitudine, ci este mai degrabă izvor inepuizabil de viață care neîncetat se dăruiește și se comunică. O putem intui, într-o oarecare măsură, observând fie macrocosmosul: pământul nostru, planetele, stelele, galaxiile; fie microcosmosul: celulele, atomii, particulele elementare. În tot ceea ce există este imprimat, într-un anume sens, „numele” Preasfintei Treimi, deoarece toată ființa, până la ultimele particule, este ființă-în-relație și astfel transpare Dumnezeul-relație, transpare în cele din urmă Iubirea Creatoare. Totul provine din iubire, tinde spre iubire și se mișcă mânat de iubire, firește, în diferite grade de conștiință și de libertate.

„Doamne, Stăpânul nostru, cât de minunat este numele tău pe tot pământul!” (Psalm 8,2) - exclamă psalmistul. Vorbind despre nume, „Biblia îl indică pe Dumnezeu însuși, identitatea sa cea mai adevărată; identitate ce strălucește peste toată creația, unde fiecare ființă, pentru faptul însuși de a fi și pentru `țesutul` din care a fost făcută, face referință la un Principiu transcendent, la Viața veșnică și infinită care se dăruiește, într-un cuvânt: la Iubire. „În el - a spus Sfântul Paul în areopagul din Atena - trăim, ne mișcăm și suntem” (Fapte 17,28). Dovada cea mai solidă că suntem făcuți după chipul Treimii este aceasta: numai iubirea ne face fericiți, deoarece trăim în relație și trăim pentru a iubi și a fi iubiți. Folosind o analogie sugerată de biologie, am spune că ființa umană poartă în „genomul” propriu amprenta profundă a Treimii, a lui Dumnezeu-Iubire.

Fecioara Maria, în umilința sa docilă, s-a făcut slujitoarea Iubirii divine: a primit voința Tatălui și l-a zămislit pe Fiul prin lucrarea Duhului Sfânt. În ea, Cel Atotputernic și-a construit un templu demn de El, și a făcut din ea modelul și imaginea Bisericii, mister și casă de comuniune pentru toți oamenii. Să ne ajute Maria, oglinda Preasfintei Treimi, să creștem în credința în misterul trinitar.

Dragi frați și surori,

Se celebrează astăzi în diferite țări, între care Italia, Corpus Domini, sărbătoarea Euharistiei în care Sacramentul Trupului Domnului este purtat solemn în procesiune. Ce înseamnă pentru noi această sărbătoare? Ea ne face să ne gândim nu doar la aspectul liturgic; în realitate, Corpus Domini este o zi care implică dimensiunea cosmică, cerul și pământul. Evocă înaintea de toate cel puțin în emisfera noastră acest anotimp atât de frumos și parfumat în care primăvara trece de-acum spre vară, soarele este strălucitor pe cer iar pe câmpuri se coace grâul.

Sărbătorile Bisericii la fel ca cele ebraice țin de ritmul anului solar, de la semănat la recoltare. Acest lucru, apare în mod special în solemnitatea de azi, în centrul căreia stă semnul pâinii, rod al pământului și al cerului.

De aceea pâinea euharistică este semnul vizibil al Aceluia în care cer și pământ, Dumnezeu și om, au devenit una. Și aceasta arată că legătura cu anotimpurile nu este pentru anul liturgic ceva pur exterior. Solemnitatea Trupului Domnului este intim legată de Paște și de Rusalii: moartea și învierea lui Isus și revărsarea Spiritului Sfânt sunt premisele ei. În afară de aceasta, ea este strâns legată de sărbătoarea Preasfintei Treimi, celebrată duminica trecută. Numai datorită faptului că Dumnezeu este relație, poate să existe legătură cu El; și numai pentru că El este iubire, poate să iubească și să fie iubit. Astfel Corpus Domini este o manifestare a lui Dumnezeu, o atestare că Dumnezeu este iubire. Într-un mod unic și special, această sărbătoare ne vorbește despre iubirea divină, despre ceea ce este și despre ceea ce face. Ne spune, de exemplu, că el se regenerează dăruindu-se, se primește dându-se, nu se diminuează nici nu se consumă cum cântă un imn al Sfântului Toma de Aquino: nec sumptus consumitur. Iubirea transformă orice lucru, și deci se înțelege că în centrul sărbătorii de azi a Trupului Domnului stă misterul transubstanțiatunii, al schimbării substanței, semn al lui Isus-Caritate care transformă lumea.

Privindu-L și adorându-L, noi spunem: da, iubirea există și fiindcă există, lucrurile pot să se schimbe în mai bine iar noi putem spera. Speranța care provine din iubirea lui Cristos ea este aceea care ne dă forța de a trăi și de a înfrunta dificultățile. De aceea cântăm, în timp ce purtăm în procesiune Preasfântul Sacrament; cântăm și îl laudăm pe Dumnezeu care s-a revelat ascunzându-se în semnul pâinii frânte. De această Pâine avem nevoie toți, deoarece lung și anevoios este drumul spre libertate, dreptate și pace.

Ne putem imagina cu câtă credință și iubire Preasfânta Fecioară a primit și adorat în inima ei Sfânta Euharistie! Fiecare dată era pentru Ea ca și cum ar primi întreg misterul Fiului său Isus: de la zămislire până la înviere. Femeie euharistică, a numit-o veneratul meu predecesor Ioan Paul al II-lea. Să învățăm de la Ea să reînnoim continuu comuniunea noastră cu Trupul lui Cristos, pentru a ne iubi unii pe alții așa cum El ne-a iubit.

Publicarea Decretelor Arhiepiscopului Major

Urmare a lucrărilor Sinodului Episcopilor Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, care s-a întrunit în sesiune ordinară, la Blaj, în perioada 4-6 mai 2009, Preafericirea Sa Lucian Mureșan, Arhiepiscopul Major al BRU și președinte al Sinodului Episcopilor BRU, a publicat joi, 21.05.2009, în Sărbătoarea Sfinților Împărați Constantin și Elena, trei Decrete ce cuprind norme și decizii sinodale în materie liturgică, respectiv:

* **Decretul nr. 19/21.05.2009 - Calendarul Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică - Reguli generale pentru uniformizare,**

* **Decretul 20/21.05.2009 – Postul și Ajunul în Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică,**

* **Decretul 21/21.05.2009 - Veșmintele Liturgice în Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică.**

În documentul intitulat “METODOLOGIE DE APLICARE A NORMELOR DECRETTELOR ARHIEPISCO-PULUI MAJOR nr. 19/2009, 20/2009 și 21/2009”, Preafericirea Sa aduce următoarele explicații menite să coordoneze și clarifice implementarea normelor conținute de respectivele decrete:

“Preasfinții lor Episcopii sunt rugați să aducă la cunoștința Preaonoraților Vicari, a Consilierilor și a Protopopilor conținutul acestor Decrete și a Anexelor acestora, insistând asupra necesității cunoașterii, asumării și aplicării corecte a prescrierilor prevăzute în acestea;

Preaonorații Protopopi vor prezenta conținutul acestor Decrete precum și al Anexelor acestora preoților din propriul Protopopiat la primele două întâlniri consecutive organizate la nivel de protopopiat; vor urmări de asemenea ca aceste documente să fie cunoscute și aplicate corespunzător de către preoții din propriul Protopopiat, chiar îndreptând frățeste sau admonestând colegial pe cei care din diferite pricini nu le respectă întocmai;

Onorații preoți se vor îngrijii să asimileze și să respecte cu maximă atenție conținutul acestor norme care fac parte din dreptul particular al Bisericii noastre; vor căuta să le aplice și să le trăiască întocmai ca patrimoniu liturgic, teologic și spiritual propriu, amintindu-li-se părintește faptul că nerespectarea sau încălcarea, chiar și sporadică a acestor norme, pot atrage după sine sancțiuni canonice.

De asemenea, preoții se vor îngrijii ca prin cateheze adecvate, dar și cu alte ocazii (predici, cuvântări, meditații) să prezinte corect credincioșilor noștri conținutul acestor norme de drept particular, astfel ca acestea să poată fi cunoscute și trăite de către întreaga comunitate a Bisericii noastre.”

Biroul de presă al Mitropoliei Blaj

Decretul 19/21.05.2009

Calendarul Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică

**În numele Preasfintei,
celei de o Ființă, de viață făcătoare și nedespărțitei Treimi,**

† LUCIAN

Din mila lui Dumnezeu,

Arhiepiscop și Mitropolit al Arhiepiscopiei de Alba

Iulia și Făgăraș,

Arhiepiscop Major al Bisericii Române Unite cu

Roma, Greco-Catolică,

în deplină comuniune de credință cu Sfântul Scaun

Apostolic al Romei,

În baza drepturilor conferite de Canoanele Sfinților Apostoli, ale Conciliilor Ecumenice, ale Conciliilor Provinciale Ale Bisericii Noastre;

Considerând dispozițiile Codului Canoanelor Bisericii Orientale, în special can. 112 §1, și 880 §2;

Considerând necesitatea tutelării integrității credinței și a moravurilor credincioșilor noștri, precum și unitatea de acțiune liturgică a tuturor fiilor Bisericii noastre;

Urmare a deciziei Sinodului Episcopilor Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, reunit în sesiune ordinară la Blaj în data de 4-6 mai a.c.;

Spre cunoștință tuturor Episcopilor, protopopilor, clerului, persoanelor consacrate, întregului popor binecredincios al Bisericii noastre, publicăm următorul:

DECRET

Art. 1. Se aprobă “Calendarul Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică - Reguli generale pentru uniformizare”, document elaborat în cadrul Comisiei Sinodale Liturgice;

Art. 2. Aceste dispoziții, ca legi liturgice, sunt în vigoare pretutindeni conform normelor de drept.

Art. 3. Anexa acestui decret, conținând 18 pagini face parte integrantă din acesta;

Art. 4. Prezentul decret, intră în vigoare odată cu publicarea lui, și se va aplica integral în toată Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, în ciuda oricărei alte dispoziții contrare.

Rugând călduros Preasfinții Lor Episcopii eparhiali să ia toate măsurile necesare pentru ca aceste norme să fie cunoscute în întreaga noastră Biserică, cerem cu stăruință clerului să evite orice abuz în celebrarea cultului public și să aplice corect și coerent dispozițiile acestui document ca patrimoniu al Bisericii noastre, spre edificarea poporului bine credincios și mai marea mărire a lui Dumnezeu.

Dat la Blaj, Sediul Arhiepiscopului Major,

21 mai, Anul Domnului 2009,

Sărbătoarea Sf. Împărați Constantin și Elena.

† LUCIAN

Arhiepiscop Major

Decretul 20/21.05.2009

Postul și Ajunul în Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică

În numele Preasfintei,
celei de o Ființă, de viață făcătoarei și nedespărțitei Treimi,
† LUCIAN
Din mila lui Dumnezeu,
Arhiepiscop și Mitropolit al Arhiepiscopiei de Alba
Iulia și Făgăraș,
Arhiepiscop Major al Bisericii Române Unite cu
Roma, Greco-Catolică,
în deplină comuniune de credință cu Sfântul Scaun
Apostolic al Romei,

În baza drepturilor conferite de Canoanele Sfinților Apostoli, ale Conciliilor Ecumenice, ale Conciliilor Provinciale Ale Bisericii Noastre;

Considerând dispozițiile Codului Canoanelor Bisericii Orientale, în special can. 112 § 1, 707 §1, 713 §2 și 882.

Considerând necesitatea tutelării integrității credinței și a moravurilor credincioșilor noștri, precum și unitatea de acțiune liturgică a tuturor fiilor Bisericii noastre;

Urmare a deciziei Sinodului Episcopilor Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, reunit în sesiune ordinară la Blaj în data de 4-6 mai a.c.;

Spre cunoștință tuturor Episcopilor, protopopilor, clerului, persoanelor consacrate, întregului popor binecredincios al Bisericii noastre, publicăm următorul:

Anexa decretului POSTUL ȘI AJUNUL
în Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică

I. Definiție

Postul este reținerea totală sau parțială de la anumite alimente și băuturi, pe un timp mai lung sau mai scurt, în scop religios-moral. Această reținere de la mâncăruri și băuturi trebuie să fie însoțită de reținerea de la gânduri, cuvinte și fapte rele, ceea ce înseamnă că postul trupesc trebuie să fie însoțit de postul sufletesc.

II. Preliminarii

Prin lege divină, toți credincioșii sunt chemați la post și penitență. Primele prescripții privitoare la post le găsim în documentele primare ale Bisericii, în Didache cap. VIII, fixând obligativitatea postului săptămânal în zilele de miercuri și de vineri, înlocuind astfel postul iudaic din ziua de luni și joi. Zilele de post de miercuri și de vineri sunt legate de anumite evenimente din viața Mântuitorului.

Canoanele Apostolice (cann. 66 și 69), înscriindu-se în spiritul de pregătire de dinaintea primirii Sacramentelor, prescriu postul înainte de inițierea creștină (în cazul adulților), și înainte de primirea sfintelor hirotoniri. Perioada de pregătire intensă în vederea inițierii creștine era prescrisă pentru toată perioada Postului

DECRET

Art. 1. Se aprobă documentul "Postul și Ajunul în Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică", document elaborat în cadrul Comisiei Sinodale Liturgice;

Art. 2. Aceste dispoziții, ca legi liturgice, sunt în vigoare pretutindeni conform normelor de drept.

Art. 3. Anexa acestui decret, conținând 2 pagini face parte integrantă din acesta;

Art. 4. Prezentul decret, intră în vigoare odată cu publicarea lui, în ciuda oricărei alte dispoziții contrare.

Rugând călduros Preasfințiiile Lor Episcopii eparhiali să ia toate măsurile necesare pentru ca aceste norme să fie cunoscute în întreaga noastră Biserică, cerem cu stăruință clerului să evite orice abuz în celebrarea cultului public și să aplice corect și coerent dispozițiile acestui document ca patrimoniu al Bisericii noastre, spre edificarea poporului bine credincios și mai marea mărire a lui Dumnezeu.

Dat la Blaj, Sediul Arhiepiscopului Major,
21 mai, Anul Domnului 2009,
Sărbătoarea Sf. Împărați Constantin și Elena.

† LUCIAN
Arhiepiscop Major

Mare, specificându-se și modalitatea sa: a servi masa o singură dată pe zi, cu precădere seara, fixată în mod tradițional la Ceasul al IX-lea din zi, adică în jurul orelor 15.

În Biserica Universală, prin Constituția Apostolică Paenitemini din anul 1966 al Papei Paul al VI-lea, postul este obligatoriu pentru cei ce au împlinit vârsta de paisprezece ani, iar ajunul pentru cei care au împlinit vârsta de douăzeci și unu de ani. Sunt scutiți de ajun persoanele care au mai mult de șaizeci de ani împliniți (cf. Constituția Apostolică Paenitemini cap. IV). Conform prevederilor CCEO normarea postului și ajunului este stabilită de dreptul particular al fiecărei Biserici sui iuris. În Biserica Română Unită cu Roma s-a păstrat practica veche a tradiției și spiritualității bizantine.

III. Tipuri de post

1. Ajunul sau postul total este abținerea de la orice mâncare sau băutură, pe un timp determinat (în practică până după ora amiezii sau orele 15). Se mănâncă o singură dată în zi, fără carne, lapte și ouă.

Zilele de ajun sunt:

- Ajunul Bobotezii;
- Vinerea Mare;
- Tăierea Capului Sf.Ioan (29 august);
- Înălțarea Sf.Crucii (14 septembrie);
- Ajunul Crăciunului.

(urmare din pag. 5)

2. Postul aspru (xirofația), este abținerea de la carne, lapte și ouă, consumându-se numai hrană uscată (pâine, fructe și legume).

3. Postul comun (obișnuit), este postul în care se admite consumarea mâncărilor gătite de post, excluzându-se carnea și grăsimile de origine animală. Este permisă consumarea peștelui, vinului, untdelemnului, ouălor și produselor lactate.

4. Zilele de post

- în zilele de miercuri și vineri de peste an; cu excepția zilelor dezlegate (hârți), se ține post comun.

- în postul Paștilor (Postul Mare), prima săptămână și în Săptămâna Patimilor se ține post aspru; în restul zilelor din Postul Mare se ține post comun.

- în postul Sfinților Apostoli Petru și Pavel, se ține post comun.

- în postul Adormirii Maicii Domnului (1-14 august) se ține post comun.

- în postul Nașterii Domnului (postul Crăciunului) se ține post comun.

5. Dezlegările de post:

a) miercuri și vineri (hârți) se fac:

- de la Crăciun până în Ajunul Bobotezei;
- în Săptămâna Vameșului și a Fariseului;
- în următoarele sărbători: *Crăciun, Bobotează, Sfinții Trei Ierarhi, Întâmpinarea Domnului, Bunavestire, Sfântul Gheorghe, Sfinții Constantin și Elena, Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul, Sfinții Apostoli Petru și Pavel, Sfântul Ilie, Schimbarea la Față, Adormirea Maicii Domnului, Nașterea Maicii Domnului, Sfântul Dumitru, Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril, Intrarea în Biserică a Maicii Domnului, Sfântul Nicolae;*

b) în ziua hramului bisericii;

c) copiii până la vârsta de 14 ani, bolnavii și bătrânii. Bolnavilor și bătrânilor li se recomandă în zilele de ajun să țină măcar postul comun.

d) cei care din binecuvântate pricini nu pot ține ajunul și postul prescris, pot cere dezlegare de la parohul sau confesorul propriu.

Prezenta hotărâre a Sfântului Sinod al Episcopilor Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, publicată prin decretul 20/21.05.2009 intră în vigoare odată cu publicarea ei, abrogând orice prevedere anterioară contrară.

Decretul 21/21.05.2009

Veșmintele liturgice în Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică

În numele Preasfintei,
celei de o Ființă, de viață făcătoarei și nedespărțitei Treimi,
† LUCIAN

Din mila lui Dumnezeu,

Arhiepiscop și Mitropolit al Arhiepiscopiei de Alba
Iulia și Făgăraș,

Arhiepiscop Major al Bisericii Române Unite cu
Roma, Greco-Catolică,
în deplină comuniune de credință cu Sfântul Scaun
Apostolic al Romei,

În baza drepturilor conferite de Canoanele Sfinților Apostoli, ale Conciliilor Ecumenice, ale Codului Canoanelor Bisericii Orientale, can. 112 § 1, 387 și 668;

Urmare a deciziei Sinodului Episcopilor Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, reunit în sesiune ordinară la Blaj în data de 4-6 mai a.c.;

Considerând necesitatea tutelării integrității credinței și a moravurilor credincioșilor noștri, precum și uniformizarea disciplinei liturgice a tuturor fiilor Bisericii;

Spre cunoștință tuturor Episcopilor, protopopilor, clerului, persoanelor consacrate, întregului popor bine credincios al Bisericii noastre, publicăm următorul:

D E C R E T

Art. 1. Se aprobă documentul "Veșmintele Liturgice în Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică", document elaborat în cadrul Comisiei Sinodale Liturgice;

Art. 2. Aceste dispoziții, ca legi liturgice, sunt în vigoare pretutindeni conform normelor de drept.

Art. 3. Anexa acestui decret, conținând 4 pagini face parte integrantă din acesta;

Art. 4. Prezentul decret, intră în vigoare odată cu publicarea lui, și se va aplica integral în toată Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, în ciuda oricărei alte dispoziții contrare.

Rugând călduros Preasfințiiile Lor Episcopii eparhiali să ia toate măsurile necesare pentru ca aceste norme să fie cunoscute în întreaga noastră Biserică, cerem cu stăruință clerului să evite orice abuz în celebrarea cultului public și să aplice corect și coerent dispozițiile acestui document ca patrimoniu al Bisericii noastre, spre edificarea poporului bine credincios și mai marea mărire a lui Dumnezeu.

Dat la Blaj, Sediul Arhiepiscopului Major,

21 mai, Anul Domnului 2009,

Sărbătoarea Sf. Împărați Constantin și Elena.

† LUCIAN

Arhiepiscop Major

Anexa decretului **VEȘMINTELE LITURGICE**
în Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică

I. Preliminarii

Respectul față Dumnezeu se manifestă prin grija pe care celebranții o au față de aspectul extern al cultului divin. Veșmintele preoțești sunt un semn distinctiv al slujirii și al prezenței lui Hristos Marele Preot, în

(continuare în pag. 7)

(urmare din pag. 6)

mijlocul nostru. “Îmbrăcarea lor trebuie să fie pentru noi ceva mai mult decât un fapt exterior. Faptul că stăm la altar, îmbrăcați cu veșmintele liturgice, trebuie să facă clar vizibil celor prezenți și nouă înșine că suntem acolo în persoana Altuia. Veșmintele sacerdotale, așa cum s-au dezvoltat de-a lungul timpului, sunt o profundă expresie simbolică a ceea ce semnifică preoția [...] vor să ilustreze ce înseamnă a ne îmbrăca în Hristos, a vorbi și a acționa în persona Christi.”[1]

II. Veșmintele liturgice

Veșmintele liturgice au o funcție practică dar și o valoare iconică, deoarece completează semnificația fiecărui gest liturgic și ajută la înțelegerea participării la unica realitate a Liturghiei cerești. “Biserica e cerul pământesc: pământesc deoarece e vizibil și palpabil, ceresc deoarece puterea Spiritului Sfânt l-a reumplut cu harul divin. În acest context, al economiei generale a cultului, și veșmintele liturgice își asumă o semnificație precisă. Sunt frumoase și prețioase, dar valoarea lor constă în scopul lor: sunt semne ale realității cerești, a mântuirii care a fost dată, a primirii bunurilor viitoare (cf. Evrei 8, 5).”[2]

1. Hainele clericilor

Acestea au valoare de veșmânt liturgic deoarece sunt obligatorii pentru oficierea slujbei sacramentelor, sacramentaliilor și înmormântării creștine. Sunt confecționate din material de culoare neagră, după forma specifică tradiției Bisericii noastre.

Reverenda sau sutana - Un prim veșmânt este reverenda sau sutana preoțească. Reverenda este un veșmânt distinctiv cu valoare de uniformă, dar și un veșmânt liturgic, fiind necesară pentru celebrarea funcțiilor de cult.

Rasonul sau suprareverenda - Pentru celebrarea Laudelor și a Sacramentaliilor în afara Sfintei Liturghii, preoții îmbracă peste reverendă rasonul, un veșmânt cu mâneci largi, specific slujirii sau participării la oficiul divin sau la celebrarea Sacramentaliilor (în ritul latin aceeași funcție o are cota). În momentele prescrise, peste reverendă și rason, preotul îmbracă epitrahilul și felonul.

Potcapul - este acoperământul pentru cap, necesar mai ales atunci când preotul celebrează slujbe în afara bisericii, la procesiuni, la înmormântări, etc. în funcție de starea vremii. Există mai multe croiuri specifice, conform tradițiilor Bisericii *sui iuris*; în ambientul românesc este în uz potcapul grec.

Brâul - centura de piele, este specifică monahilor.

Camilafca - este potcapul specific ieromonahilor.

Ordinele călugărești exempte au forma rasei reglementată prin Regulile aprobate de Curia Generală și de către Scaunul Apostolic.

Pentru celebrarea Sfintei Liturghii și a celorlalte rânduieli, este obligatorie folosirea ornatelor liturgice. Pentru Biserica Română Unită acestea sunt comune Ritului Constantinopolitan. Ornatele (veșmintele) se disting în funcție de hirotonire, astfel:

2. Veșmintele diaconului:

- *Stiharul*: este un veșmânt lung și larg, care acoperă tot corpul. Denumirea este dată de rândurile (stihurile) care împodobesc partea de jos a acestuia. Atunci când este confecționat din material de culoare albă simbolizează puritatea (în limba latină alba), dar și haina de sărbătoare îmbrăcată pentru banchetul Împărăției. În practică se recomandă o mare atenție utilizării stiharelor colorate: să fie de aceeași culoare cu celelalte ornate sau cu “stihuri” ale căror modele să fie asortate cu cele ale ornatelor sau cu culoarea lor dominantă în cazul când acestea sunt confecționate dintr-un material cu modele complexe.

- *Mâneculele*: sunt mânecile care ajustează mânecile stiharului, confecționate din același material și cu aceleași modele ca și celelalte ornate. Au mai întâi de toate un scop practic, fiind necesare ajustării mânecilor, pentru ca să nu împiedice săvârșirea gesturilor liturgice, simbolizând puterea spirituală și mâna lui Dumnezeu care lucrează în mod nevăzut în mijlocul nostru.

- *Orarul*: este specific diaconului. Este un ornat, confecționat din același material ca și stiharul și mâneculele, fiind împodobit cu motive creștine; este purtat înfășurat peste umăr ori - în anumite momente ale Liturghiei - cruciș, fiind inscripționat cu Sfânt, Sfânt, Sfânt. Simbolizează aripile Îngerilor care în Liturghia cerească slujesc neîncetat în preajma lui Dumnezeu.

3. Veșmintele preotului:

- *Stiharul*.

- *Epitrahilul*: se poartă pe grumaz. Este obligatoriu pentru orice celebrare atât pentru preot cât și pentru episcop. Este semnul puterii preoțești și al slujirii în Biserica lui Hristos.

- *Brâul*: încinge mijlocul preotului peste epitrahil și stihar, ajustând lărgimea stiharului. Simbolizează puterea cu care ne învestește Dumnezeu în timpul slujirii.

- *Mâneculele*.

- *Epigonatul*: pentru protosinceli și preoții care au primit această distincție onorifică.

- *Felonul*: este o pelerină care se îmbracă peste celelalte ornate; simbolizează “casa Domnului” în care intră slujitorul și îmbrăcarea în virtuțile creștinești.

4. Veșmintele arhierului:

- *Stiharul*; - *Epitrahilul*; - *Brâul*; - *Mâneculele*.

- *Sacosul* - este un veșmânt în formă de sac, mai scurt decât stiharul, purtat de arhieru asemenea felonului. Este semnul demnității episcopale și al lui Isus Hristos marele și unicul Preot al Noului și veșnicului Legământ, pe care îl reprezintă în mod plenar în timpul celebrărilor liturgice și în Eparhie - Biserica locală prin excelență.

- *Omofoarul*: este purtat pe ambii umeri, fiind împodobit cu icoane brodate sau cu alte motive creștine. Este mare și mic, fiind purtat în momente diferite ale rânduielilor liturgice, în funcție de prescrieri. Simboli-

(continuare în pag. 8)

(urmare din pag. 7)

zează Blândul Păstor, care aduce la unitatea turmei sale oile rătăcite.

- *Epigonatul*: este un ornat în formă de romb, purtat pe genunchiul drept asemenea unei săbii. Pe el este brodată icoana Învierii. Simbolizează Cuvântul lui Dumnezeu, sabia spirituală cu care luptăm în lume.

- *Mantia*: este o pelerină de culoare purpurie, semn distinctiv al demnității episcopale, purtată în procesiuni și mai ales în timpul celebrării Laudelor divine.

- *Mitra*: este confecționată după modelul unei coroane medievale, fiind împodobită cu o cruce în partea superioară, icoane brodate și alte motive creștine. Simbolizează puterea regească a preoției sacramentale depline conferită de Hristos.

În timpul celebrării rânduielilor liturgice diaconul poartă stiharul și orarul; preotul în mod obligatoriu epitrahilul și în momentele prescrise și felonul. Episcopul poartă epitrahilul, sacosul și în momentele prescrise mantia. În timpul celebrării Sfintei Liturghii sunt obligatorii toate ornatele liturgice.

III. Culorile liturgice:

Inițial, toate veșmintele liturgice erau de culoare albă, ulterior introducându-se combinații de culori precum și firul argintiu sau auriu. Treptat apar culori care reflectă caracterul zilei liturgice respective, diferențindu-se mai ales zilele Duminicilor și a sărbătorilor de poruncă. În ritul greco-bizantin se folosesc două categorii de culori, în funcție de specificul zilei liturgice respective și a timpului din anul liturgic. Astfel avem:

a) *Ornate luminate*: sunt folosite în zilele de sărbătoare și în timpul obișnuit de peste an. Este vorba despre culoarea albă, culoarea de bază, în aceeași categorie intrând și argintiul, auriul, bleu deschis, etc. În practică a pătruns și culoarea albastră în alternanță cu albul și chiar culoarea verde. Albastrul se recomandă pentru sărbătorile Născătoarei.

b) *Ornate roșii*: sunt ornatele folosite în timpul postului sau la înmormântări. Culoarea de bază este roșul, folosindu-se și vișiniul sau diferite combinații pe fond roșu-vișiniu.

c) *Ornatele de culoare neagră*, nu sunt specifice tradiției Bisericii Române Unite, fiind o inovație recentă care s-a generalizat în practica Bisericii române. Nu sunt specifice celebrării Sfintei Liturghii, însă a intrat în practică folosirea ornadelor de culoare neagră (numai epitrahil și felon) la înmormântări, având aceeași semnificație ca și ornatele de culoare roșie. Se recomandă întoarcerea la tradiția specifică Bisericii noastre.

În afara ornadelor, culorile liturgice se reflectă și în împodobirea lăcașului de cult. În practica liturgică avem doar culorile luminate și culorile de post, care se regăsesc în acoperitoarele Sfintei Mese, în ornatarea altarului și a navei bisericii. Împodobirea bisericii în culori de post se face prin excelență în perioada Postului Mare și a postului Crăciunului, deoarece au o durată mai mare și marchează un timp liturgic specific, care trebuie valorificat și în pastorație, trecerea de la perioada postului la sărbătoarea prin care culminează

ză această perioadă pregătitoare fiind marcată și prin schimbarea ornamentării bisericii.

În celelalte perioade de post sau pentru zilele de miercuri și vineri, este de ajuns folosirea ornadelor liturgice, biserica rămânând împodobită în culori luminate.

Utilizarea ornadelor:

Ornatele luminate - sunt ornatele cele mai utilizate, folosite în zilele de sărbătoare, duminicile de peste an și în zilele comune. Se îmbracă în zilele de Luni, Marți, Joi, Sâmbătă și Duminică din perioada Octoihului, a Penticostarului și în săptămânile pregătitoare Postului Mare din Triod.

Ornatele roșii (cu nuanțele mai sus amintite) - se folosesc în perioada Postului Mare (și a postului Crăciunului acolo unde practica locală prevede), în ajunul anumitor sărbători și în ziua sărbătorii (de exemplu Înălțarea Sfintei Cruci), conform prescrierilor tipiconale concrete. De asemenea, ornatele de culoare roșie se pot utiliza în ziua de Miercuri și Vineri de peste săptămână în timpul obișnuit de peste an, atunci când se citește troparele Crucii.

Ornatele negre - numai epitrahilul și felonul; se folosesc în mod exclusiv la slujba înmormântării. Se recomandă întoarcerea la tradiția specifică Bisericii noastre.

În cazul concelebrării, clericul sau parohul locului, este responsabil cu anunțarea culorii ornadelor care vor fi folosite de concelebranți, asigurându-se astfel uniformitatea necesară ceremoniei respective ca semn al unității. Același lucru este obligatoriu și în cazul înmormântărilor la care participă mai mulți preoți, anunțându-se din timp culoarea ornadelor care vor fi folosite (roșu, negru sau ornate luminate în cazul înmormântării clericilor și persoanelor consacrate sau la înmormântările din perioada Săptămânii luminate).

Se interzice orice inovație în ceea ce privește modificarea formei ornadelor, utilizarea ornadelor care nu aparțin Ritului propriu, omiterea deliberată a unor veșminte (de exemplu neutilizarea mâneculelor), iar în cazul confecționării ornadelor noi se recomandă folosirea culorilor, broderiilor, modelelor și materialelor care sunt conforme sau în continuitate cu tradiția Bisericii noastre.

În cazul în care, în anumite situații concrete, se concelebrează împreună cu preoți de rit latin, clericul greco-catolic sunt obligați să poarte integral ornatele specifice ritului propriu, interzicându-se utilizarea exclusivă a stiharului și epitrahilului după modelul utilizării albei și stolei din ritul latin; dacă situația o cere, în situații speciale de concelebrare inter-rituală, reglementarea utilizării se lasă la latitudinea ierarhului locului.

Prezenta hotărâre a Sfântului Sinod al Episcopilor Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, publicată prin decretul 21/21.05.2009 intră în vigoare odată cu publicarea ei, abrogând orice prevedere anterioară contrară.

[1] pp. Benedict XVI, Omilia din Joia mare, Liturgia chrismei – 05.04.2007.

[2] Olivier Raquez, „Roma Orientalis”. Approci al patrimonio delle Chiese d'Oriente. Lipa, Roma, 2000, p. 425.

Cuvântul PSS Virgil Bercea la comemorarea martirilor - București 7 mai 2009 -

În urmă cu 10 ani, România a trăit un moment unic în istoria ei: întâia vizită a unui urmaș al Sfântului Petru în scaunul Romei. El însuși, la rândul său, venea dintr-o țară de dincoace de cortina de fier și a avut un rol fundamental în căderea zidurilor comunismului care împărțeau Europa. Acest Pontif cunoștea realitățile prin care România și poporul său au trecut, cunoștea foarte bine realitatea, martiriul și suferința Bisericii Catolice din țara noastră și de aceea venea la noi, în România, pentru a „întări în credință pe frații săi” îndelung persecutați; venea în România pentru a arăta lumii dragostea și respectul față de poporul român; venea în România pentru a face un gest profetic de apropiere și pentru a-și exprima dorința de unitate cu frații ortodocși.

În Catedrala Sfântul Iosif, în care s-a celebrat Sfânta Liturghie de către ierarhii greco-catolici, Papa Ioan Paul al II-lea se adresa la un moment dat „fratelui Alexandru”, Cardinalului Alexandru Todea, cu cuvintele pe care Mântuitorul le-a spus învățăcelilor: „adevărul vă va face liberi” (Io 8, 32) și, apoi continua ... „cătușele ... sunt gloria și mândria Bisericii”.

Într-o îmbrățișare pe care Papa i-o oferea Cardinalului Todea, și în lacrimile purificate de suferință și iertare, de bucurie și iubire, Pontiful voia să îmbrățișeze întreaga Biserică Greco-Catolică și întreaga Românie. Căci, în „fratele Alexandru” se regăseau sutele, miile de preoți, de călugări și călugărițe, de credincioase și credincioși greco-catolici sau romano-catolici, ortodocși și de alte confesiuni care cu prețul vieții au mărturisit „Adevărul” prin pușcăriile și gulagurile românești din timpul regimului trecut. În „fratele Alexandru” se regăseau toți cei prezenți în acele zile e străzile Bucureștiului pentru a-l întâmpina pe Papa, dar se regăseau și toți cei care din diferite motive nu au putut să vină la București și îl așteptaseră la Blaj, Alba Iulia, Cluj, Iași sau Bacău. În „fratele Alexandru” se regăseau toți martirii noștri știuți și neștiuți, morți prin temnițe, prin Deltă și la Canal.

Da, mai spunea Papa în Catedrală: „am venit în aceste zile, în România, pentru a aduce un omagiu poporului român ... am venit pentru a aduce un omagiu credincioșilor și credincioaselor care au sfințit acest pământ prin mărturia credinței. Astăzi sunt aici pentru a vă omagia pe voi, fii ai Bisericii Greco-Catolice ... gândul meu zboară la Blaj ... iar în mod spiritual sărut acel pământ de martiri și îmi asum cuvintele lui Eminescu: „îți mulțumesc Dumnezeule că m-ai ajutat să îl pot vedea”.

Gândul Papei zbură la Alba Iulia și la Șumuleu să-i întâlnească pe credincioșii romani-catolici maghiari; gândul Papei zbură la Iași și la Bacău pentru a-i îmbrățișa pe credincioșii moldoveni.

Astăzi, aici la Cimitirul Belu din București, re-memorăm în mod spiritual această vizită care a marcat cursul vieții noastre și a marcat pozitiv țara noastră și întreaga lume prin acel ecou care va răsună prin veacuri: „unitate, unitate!”; și nu ne va da pace interioară și nici liniște sufletească până când nu se va realiza acea unitate conformă cuvântului Domnului „ca toți să fie una” (Cf. Io 17, 21).

„Nu vă temeți, deschideți larg porțile lui Cristos” – erau cuvintele Papei de la începutul pontificatului. Prin prezența sa în România, Papa repeta aceste cuvinte: „nu vă temeți!” ... „România are sădită în rădăcinile ei creștine o vocație ecumenică ..., iar Biserica respiră aici într-o manieră evidentă prin cei doi plămâni ai săi”, ... „Adevărul vă va face liberi!” (Io 8, 32).

Astăzi, de la „fereastra Casei Tatălui”, împreună cu „fratele Alexandru”, dar și împreună cu „fratele Teoctist”, servul lui Dumnezeu Ioan Paul al II-lea ne privește și ne mai trimite o binecuvântare penste „Grădina Maicii Domnului”, România, și peste noi toți în șovăitorul nostru drum spre unitate. De la aceeași „fereastră a Tatălui” ne privește și ne binecuvântează sfinții noștri, episcopii noștri martiri Iuliu Hosu, Valeriu Traian Frențiu, Ioan Bălan, Alexandru Rusu, Tit Liviu Chinezu, Ioan Suci, Vasile Aftenie, Vladimir Ghika, Anton Durcovici precum și toți preoții și credincioșii morți prin pușcării, care se roagă pentru unitatea credinței.

Lumina Învierii să ne strălucească tuturor pentru a ne face proprii harurile, darurile și binecuvântările pe care Domnul le-a revărsat peste poporul român prin prezența Papei Ioan Paul al II-lea în România.

Să-i fie veșnică pomenire, după cum veșnic vor rămâne gravate cu litere de aur în memoria sufletelor noastre acele zile minunate.

Cristos a Înviat!

+ Virgil BERCEA

Silvia PANTIȘ

Pe urmele Sfântului Pavel

În perioada 16-24 mai 2009, patru autocare au plecat din Oradea, într-un pelerinaj pe urmele Sfântului Pavel Preasfințitul Virgil Bercea a fost pelerin nu numai spre Roma ci și între autocarele menționate.

Program comun am avut la Sfânta Liturghie din Padova, la Sfânta Liturghie din Bazilica Sfântul Pavel, la binecuvântarea papală și la Colegiul Pio Romeno.

Am cunoscut oameni minunați, deoarece în autocarul nostru cu excepția a șapte oradeni, restul au fost din protopopiatele de Carei, Zalău, Marghita.

A fost un pelerinaj care aș fi dorit să se prelungească încă multe zile.

În afară de Preasfințitul Virgil pe care am avut onoarea și bucuria să-l avem mult timp cu noi, cu care ne-am rugat împreună, am cântat și ne-a purtat de grijă, la buna reușită a pelerinajului au contribuit părintele Paul, părintele Alin și ghidul Leon Cosma.

Sfântul Pavel ne-a însoțit de-a lungul drumului, s-a prezentat, ne-a vorbit despre greșelile lui dinainte de convertire, ne-a dat sfaturi, ne-a reamintit scrisorile lui, fără să uite elogiul iubirii din scrisoarea către Corinteni 13, 1. Ne-am prezentat și noi. Am avut companie plăcută și cred că și Sfântul Pavel s-a bucurat de disponibilitatea noastră. Avem multe de învățat de la acest mare sfânt. Mesajul său are importanță universală și biserica se sprijină pe el.

Cel care la început i-a persecutat pe creștini, după convertirea lui pe drumul Damascului remarcă: „Nu mai sunt eu care trăiesc, ci Isus trăiește în mine, în El și pentru El muncesc, sufăr și iubesc”. El recunoaște astfel că poartă în el stigmatele Lui Isus, firește în mod nevăzut. S-a raportat constant la Dumnezeu, deși inițiativa a fost al Lui Cristos, apoi și-a dedicat întreaga viață misiunii încredințate.

Sfântul Pavel a avut totuși o slăbiciune, o misterioasă boală pe care o explică astfel: „Ca să nu fiu umplut de îngâmfare din cauza măreției revelației, mi-a fost dat un ghimpe în trup”. Cu toate acestea îi cere Domnului de trei ori ca să-l vindece. Din răspunsul pe care-l primește, putem trage învățături multiple, mai ales că mulți sfinți au îmbrățișat suferința: „Îți este de ajuns harul Meu, căci puterea mea se arată în slăbiciune.”

Au urmat două opriri importante și două Sfinte Liturghii arhieresti înălțătoare. La Viena cu participarea comunității române de acolo, răspunsurile liturgice fiind date de seminariștii noștri și de două soprane de la Opera din Viena.

La Padova în marea bazilică a Sfântului Anton, ne-am reunit la Altarul principal în rugăciunea liturgică, aproape de mormântul lui. Cel care știa ca nimeni altul scripturile și era orator de excepție, a început să călătorească și să evanghelizeze. Atrăgea mulțimile,

era perceput de fiecare în limba lui și auzit la mare distanță. Odată a fost în orașul Rimini, care era în stăpânirea ereticilor și pentru că nu a avut auditoriu a mers la mare și a chemat peștii să-l asculte. Ei au venit la mal și au rămas cu capetele afară până a terminat de predicat. Mulți l-au ascultat, mulți s-au convertit și multe inimi s-au înflăcărat de iubirea lui Cristos. La 32 de ani de la moarte, când s-a terminat de construit bazilica și i s-au transportat moaștele sub altarul din capela închinată lui, i s-a găsit limba complet conservată, ca o răsplătă a Domnului pentru serviciile aduse Lui prin înflăcăratele predici. În Capela relicvelor, într-un relicvariu de aur bătut cu pietre prețioase sunt expuse spre venerare limba, mandibula și corzile vocale.

Sfântul Anton, e un sfânt universal recunoscut prin faima minunilor lui. Ajută săracii, copiii, mijlocește pentru găsirea lucrurilor pierdute și în orice alte probleme trupești sau sufletești. Padova e un centru mondial de pelerinaje, unde creștinii vin să ceară și să mulțumească. Pe pereții bisericii sunt mii și mii de ex-voturi.

Își face și acum datoria și continuă să mijlocească pentru noi. De dincolo de mormânt ne transmite mesaje de iubire către Domnul. Un glas al inimii ne poartă spre sfere mai înalte, benefice.

După două zile, am ajuns la monumentală și măreața Romă, mare mai ales prin ceea ce a fost. E denumită Capitala lumii, Orașul etern, Pragul apostolilor, Orașul celor șapte coline, sau simplu, Orașul.

Îți trebuie multe zile pentru a o vizita. Pentru început am mers la frumoasa Biserică papală Sfântul Paul. Cei două sute de pelerini din Oradea împreună cu preoții însoțitori și preasfințitul Virgil, am trăit clipe unice la Dumnezeiasca Liturghie oficiată în apropiere de mormântul sfântului, unde ne-am rugat pentru obținerea indulgenței plenare. Sperăm să fi fost ascultați.

A urmat în traseu, Biserica Sfântul Petru, care ca și mărime le întrece pe toate celelalte din lume, poa-

(continuare în pag. 11)

(urmare din pag. 10)

te și ca frumusețe. Își dau concursul aici grandoarea și sublimul. Ea cuprinde în Altarul din mijloc mormântul Sfântului Petru.

Numeroasele statui impunătoare a Lui Isus și Mariei, a împărătesei Elena cu lemnul crucii în mână, a Veronicăi care în mână are renumita maramă.

Pieta lui Michelangelo, de o suplete desăvârșită nu pare a fi cioplită în piatră și nici de mână omenească.

Statuia în bronz a Sfântului Petru cu cheia în mână, e venerată continuu de credincioșii care se roagă și-i ating piciorul, celui mai luminat dintre discipoli, pe a cărui piatră Mântuitorul a zidit biserica Sa. Memorable sunt unele răspunsuri al lui Petru la întrebările Lui Isus: „Tu le știi pe toate, Doamne, Tu știi ca te iubesc” sau răspunsul prin întrebarea retorică: „La cine să mergem Doamne? Tu ai cuvintele vieții veșnice”. Știm că Sfântul Petru a avut și el slăbiciuni, s-a lepădat de Isus, dar a plătit scump această lepădare, cât a trăit a plâns atât de mult, astfel că lacrimile și-au săpat două dăre pe obraji.

Muzeele vaticane, mai ales Capela Sixtină, întrec toate închipuirile și așteptările, prin diversitate și măreție.

Piața San Pietro are un obelisc de 42 metri înălțime, iar sus crucea sfântă din aur. Acesta e străjuit de cele două fântâni arteziene. Cred că orice creștin catolic și-ar dori să se afle o dată în viață, aici în audiență la sfântul părinte. Am avut această șansă.

M-a impresionat frumuseța colegiului Pio Romano și ospitalitatea studenților noștri, cărora le mulțumim pe această cale. Au fost răsplățiți prin cântecele corului de copii sensibil și valoros Fiat-Lux, care au cântat și în bisericile Sfântul Pavel, și Sfântul Anton.

Am făcut un tur al orașului cu mașina care a cuprins cele mai frumoase și importante obiective: *Biserica Santa Maria Maggiore, Colosseumul, Circo massimo, Piazza Venezia, Piazza Navona, Castel Sant Angelo, Piazza di Spagna, Fontana di Trevi, Piazza Barberini, Piazza della Repubblica. Desigur, Columna lui Traian, Coloseumul, Forul Roman, Pantheonul* le-am admirat de aproape.

M-a impresionat închisoarea Sfinților Petru și Pavel. E o peșteră cu un izvor de apă, care se află în interiorul ei. Când a fost închis Sfântul Petru împreună cu mai mulți oameni, aceștia s-au convertit, dar le lipsea botezul, atunci sfântul s-a rugat lui Dumnezeu să le dea apă și au primit acest izvor.

Bisericile San Giovanni și Santa Scala nu trebuie neglijate la o vizită în Roma. Ultima cuprinde Scara Sfântă pe care s-a urcat Isus când a mers la Pilat. Aceasta atrage foarte mulți pelerini. Din spirit de umilință se urcă în genunchi și se adresează Lui Cristos, 28 de rugăciuni în cinstea pătimirii Sale. La sfârșitul fiecăreia se spune o invocație către Fecioara Maria: „Maică sfântă, fă ca rănilor Domnului să fie însemnate în inima mea”. Expresivele statui din marmura alba înfățișează momente din timpul pătimirii Sale.

Assisi, locul pe care l-a ales Sfântul Francisc, l-am admirat prin pitorescul lui muntos. Bazilica ce s-a construit în cinstea lui, are două biserici suprapuse, ce excelează prin frumusețe. La Biserica inferioară ne-am recules în rugăciune la mormântul marelui sfânt, despre care Isus îi mărturisea într-o viziune sfintei Margareta-Maria, că e cel mai apropiat de Inima Sa. În Biserica superioară sunt înfățișate pe un perete aspecte din viața lui Isus, iar pe celălalt din viața sfântului Francisc. S-a lepădat complet de cele pământești, a întemeiat ordinul franciscan și l-a slujit cu mare zel pe Cel care i-a dat o importantă misiune: „Francisc, mergi și repară biserica Mea”. A săvârșit multe minuni. A compus acea bijuterie a literaturii „Cântare fratelui soare”. A primit stigmatul cu doi ani înainte de moarte și a fost singurul stigmatizat la care i-au rămas vizibile rănilor Domnului și după trecerea la cele veșnice.

Un mare privilegiu a fost pentru noi de a ajunge la Loreto, în biserica unde se află Casa din Nazaret. Un privilegiu de a putea atinge și săruta pereții casei unde a conviețuit divinul și umanul. Aici Fecioara Maria a primit salutul îngerului, aici a locuit cea mai sfântă familie de pe pământ: Dumnezeu făcut om, Mama Lui Dumnezeu de o curățenie îngerească și un tată crescător, cu cele mai înalte însușiri. Câtă iubire s-a emanat în interiorul casei. Acea iubire, captată de pietre plutește în aer și-și copleșește vizitatorii, care devin mai mici și mai umili, dar fericiți.

Sfinte Pavele, pe a cărui urme ne-am dorit să călcăm și voi sfinți pe care, încă v-am întâlnit pe cale, care a-ți pus mai presus de viața noastră pe cea a Domnului și pe cea a aproapelui, rugați-vă să devenim și noi „vase alese”, să-L facem cunoscut pe Isus celor care nu-L cunosc sau îl ignoră.

Dorim să-L iubim pe Dumnezeu supremul nostru bine, din toată ființa noastră, dorim să rămână cu noi, căci avem permanentă nevoie de El.

Ioan MĂRCULEȚ
Cătălina MĂRCULEȚ

Credincioșii greco-catolici din Bihor

Județul Bihor, situat în nordul-vestul României și extins pe o suprafață de 7.544 km² (3,1% din teritoriul țării)¹, număra, în anul 2002, 600.246 locuitori (2,7% din populația țării).

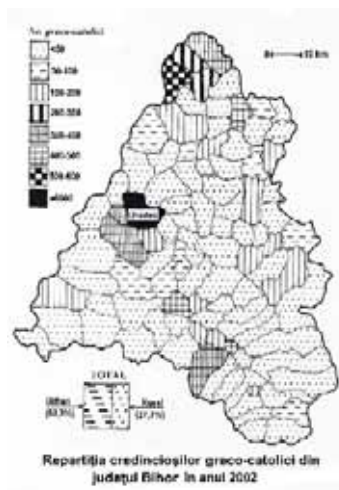
Trecutul istoric și diversitatea etnică - români (67,3%), maghiari (25,9%), rromi (5,0%), slovaci (1,2%), germani (0,1%) ș.a. - și culturală au determinat formarea în județ Bihor a unei variate structuri confesionale în cadrul căreia se evidențiază populația greco-catolică. În anul 2002, aceasta se ridica la 13.600 persoane (2,2% din locuitorii județului)² și era integrată Episcopiei Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, de Oradea, în cuprinsul a 5 protopopiate: Beiuș, Holod, Ierului, Marghita și Oradea. Prin această valoare, credincioșii greco-catolici din această unitate administrativ-teritorială studiată, reprezentau 7,1% din populația unită a României, iar între județele țării, prin numărul ridicat, ocupau locul 5 după cei din Cluj (30.012 credincioși), Satu Mare (29.200), Maramureș (28.182) și Alba (13.809).

Analizând repartitia pe medii de viață a populației greco-catolice din județul Bihor, se constată un dezechilibru între credincioșii din așezările urbane (62,3%) și cei din cele rurale (37,7%). În cele 9 orașe ale județului din anul 2002, situația greco-catolicilor era următoarea: 6.860 de credincioși locuiau în Oradea (50,4% din totalul populației unite din Bihor), 446 în Beiuș (3,2%), 445 în Marghita (3,2%), 255 în Valea lui Mihai (1,8%), 155 în Salonta (1,1%), 113 în Ștei (0,8%), 108 în Aleșd (0,9%), 89 în Nucet și 3 în Vașcău.

Cei 5.126 greco-catolici din mediul rural erau repartizați în cele 87 de comune ale județului³, câte se găserau la recensământul din anul 2002. Între acestea se evidențiau: Șimian, cu 566 credincioși (4,1% din locuitorii uniți din județul Bihor), Holod, cu 428 (3,1%), Sântandrei, cu 397 (2,9%), Finiș, cu 383 (2,8%), Curtușeni, cu 334 (2,4%), și Tarcea, cu 249 (1,8%). În 10 comune numărul uniților era cuprins între 100 și 200 de persoane - Sâmbăta, cu 199 (1,4%), Sânmartin, cu 195 (1,4%), Nojorid, cu 190 (1,3%), Săcueni, 179 (1,3%), Suplacu de Barcău, 146 (1,0%), Pocola, cu 143 (1,0%), Uileacu de Beiuș, cu 126 (0,9%), Bratca, cu 117 (0,8%), Vadu Crișului, cu 103 (0,7%) și Chișlaz, cu 103 (1,7%) -, iar în 71 era de sub 100 de persoane.

Din punct de vedere geodemografic, cu excepția municipiului Oradea și a comunelor învecinate (Sântandrei, Nojorid și Sânmartin), cele mai mari concentrații ale populației greco-catolice din județ se găseau în localități din aria câmpiilor Carei și Ierului (comunele Curtușeni, Valea lui Mihai, Șimian și Tarcea) și din Depresiunea Beiușului (orașele Beiuș și Ștei și în comunele: Finiș, Pocola și Uileacu de Beiuș).

În intervalul 1990-2009, credincioșii greco-catolici din județ, sub buna și chibzuita îndrumare a ierarhilor Diecezei de Oradea – PSS Vasile Hossu (1990-1997) și PSS Virgil Bercea (din 1997) –, a protopopilor și a preoților din parohii, au sprijinit funcționarea în municipiul Oradea a Liceului Teoretic Greco-Catolic și a Facultății de Teologie

Greco-Catolică – Departamentul Oradea și au ridicat și sfințit, în ciuda tuturor opreliștilor, cu eforturi umane și financiare deosebite, 18 biserici în: Oradea – 3 lăcașuri cu hramurile „Adormirea Maicii Domnului”, „Sfântul Gheorghe” (în incinta Spitalului Clinic de Neuropsihiatrie) și „Sfânta Treime” (în zona Nufărul) –, Alejd, Băile Felix („Pogorârea Sfântului Spirit”), Beiuș („Sfinții Trei Ierarhi”), Borod („Adormirea Maicii Domnului”), Delani („Sfinții Arhangheli”), Ghenetea („Sfântul Gheorghe”), Haieu („Nașterea Maicii Domnului”), Ioaniș („Sfântul Gheorghe”), Marghita („Adormirea Maicii Domnului”), Petrani („Sfântul Ieronim”), Rogoz („Sfinții Arhangheli”), Sâmbăta („Adormirea Maicii Domnului”), Sânmartin, Suplacu de Barcău („Adormirea Maicii Domnului”) și Șuncuiuș de Beiuș („Adormirea Maicii Domnului”).

La începutul anului 2009, în județul Bihor se mai aflau în construcție alte lăcașuri de cult greco-catolice în localitățile: Oradea, Nojorid, Vadu Crișului, Valea lui Mihai etc.

Bibliografie selectivă: Mărculeț I., Mărculeț Cătălina (2006), Geodemographic remarks on the greek-catholic church in 20th – century Transylvania, Revista Română de Geografie Politică, Anul VIII, nr. 1, 2006, Oradea. ***Recensământul populației și locuințelor din 18 martie 2002, IV, I.S.N., București.

1) Județul, beneficiind de un climat continental moderat, se întinde din Munții Apuseni (Bihor, Codru-Moma, Pădurea Craiului, Plopiș, Vlădeasa) peste Dealurile Vestice (dealurile Oradei, Hidișelului, depresiunile Beiușului, Vad-Borodului etc.) și Câmpia de Vest (Carei, Ierului, Barcăului, Miersigului, Crișurilor etc.), suprapunându-se bazinelor hidrografice Crișul Negru, Crișul Repede și Barcău.

2) Față de anul 2002, la recensământul din 1992 populația greco-catolică din județ număra 14.485 persoane. Reducerea care s-a produs până în anul 2002 a fost cauzată de diminuarea numerică a populației totale a județului ca urmare a sporului natural negativ și emigrărilor.

3) Din 2003, până în prezent, au fost înființate alte 4 comune - Gepiu, Paleu, Sânicolau Român și Tămășeu - care nu fac obiectul studiului nostru și a fost ridicată la rang de oraș localitatea Săcueni.

Indulgență Plenară în Biserica Adormirea Maicii Domnului din Oradea

Pelerinajele pentru sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului de la 15 august, începute în anul 1994, s-au repetat de atunci și până acum, an de an.

În sânul Bisericii Catolice, a Bisericii Române Unite cu Roma, există o puternică tradiție și un puternic cult pentru sărbătorile Preacuratei Fecioare Maria, Mama Noastră cerească. La înălțarea Sa la Cer, Isus, a dat-o pe Maria, popoarelor ca “Stăpână a neamului omenesc”, Maica Domnului este “corăscumpărătoare, susținătoare și mijlocitoare a neamului omenesc” și aceste 3 prerogative recunoscute de Biserica Romei sunt fundamentul cultului oferit Mariei, a istoriei Mariane.

“Prima Biserică construită în cinstea Sfintei Fecioare Maria, Născătoarea de Dumnezeu, preamărită și lăudată de Sinodul din Efes, este Santa Maria Maggiore din Roma. Sinodul din Efes a consfințit cultul Preacuratei Fecioare Maria de secole și prin acest cult, nutrit mai ales, de Papii din Roma, tot poporul lui Dumnezeu a dobândit de la Preacurata Fecioara Maria, binefacerile sufletești.”

“În vederea înnoirii legăturii de comuniune spirituală cu Bazilica Papală, ținând cont de necesități concrete, se acordă o mare atenție darului numit: Unitatea comuniunii spirituale, pe care Penitențieria Apostolică o recomandă prin săvârșirea de rugăciuni și care asigură obținerea indulgențelor plene de care se bucură însăși Bazilica Santa Maria Maggiore”.

Biserica cu hramul “Adormirea Maicii Domnului” din Eparhia Românilor din Oradea, primește bunăvoința acordării indulgențelor plene credincioșilor, în unul din următoarele cazuri și anume:

1. La sărbătoarea sfințirii Bazilicii Liberiene (construită de Papa Liberiu), **în data de 5 august;**

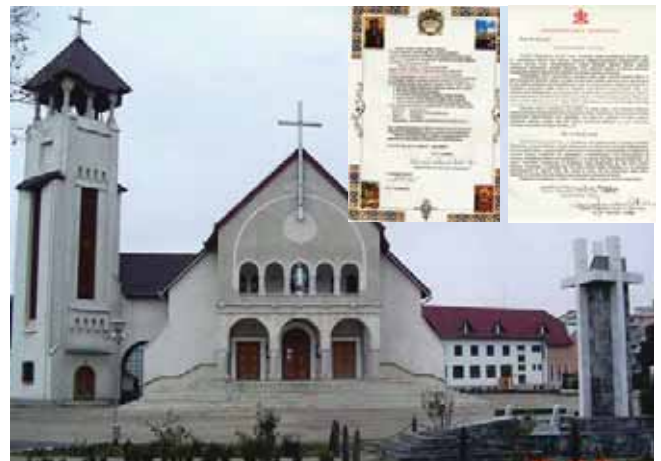
2. La sărbătorirea hramului Bisericii “Adormirea Maicii Domnului”, în data de 15 august;

3. La fiecare sărbătoare de poruncă și solemnitate a Sfintei Fecioare Maria Născătoarea de Dumnezeu (**08.09 Nașterea Maicii Domnului; 21.11 Intrarea în Templu a Maicii Domnului; 26.12 Serbarea Maicii Domnului; 25.03 Buna Vestire; 15.08 Adormirea și ridicarea la Cer a Maicii Domnului**);

4. O dată pe an, în ziua liber aleasă de către credincioși;

5. Cu ocazia fiecărui pelerinaj devoțional.

Astfel, documentul Penitențieriei Apostolice din Vatican, prin care ni se oferă privilegiul acordării indulgențelor, decretează: *“Preafericite Părinte Mihai Văcămănelu, Parohul Bisericii Adormirea Maicii Domnului din Oradea, Eceleșta Voastră, episcop al Românilor din Oradea, susținându-vă cu tot zelul prin acordul exprimat cu multă bucurie de Eminentă Sa Cardinal Arhiepiscopul al Bisericii Papale Santa Maria Maggiore (Sfânta Maria cea Mare din Roma) luând în con-*

*siderație cererea exprimată cu umilință de sfinția Ta, oferim **Indulgența plenară** credincioșilor care vor vizita cu devoțiune această Biserică cu deosebită pietate către Sfânta Născătoare de Dumnezeu Maria, să se bucure de roadele cuvenite prin ceea ce o astfel de devoțiune sinceră aduce cu sine prin însăși natura sa, spre îmbunătățirea vieții și spre angajarea generoasă în trăirea crescândă a virtuților, mai ales a Credinței, a Speranței și a Dragostei față de Dumnezeu și față de frați, oferim această indulgență, cu tot ceea ce ea cere, îndepărtând pornirile spre orice fel de păcat, se oferă această zi pentru ca pietatea să înflorească pe deplin în viață.*

De asemenea, uniunea spirituală prin rugăciune și fapte bune, cu prima Bazilică Mariană după modelul căreia vi se oferă zilele de Indulgență, dă naștere comuniunii filiale ierarhice cu Sfinția Ta, întărindu-se în același timp și sensul unității catolice, căci cu siguranță uniunea dintre credincioși se revarsă în orice parte a Bisericii, drept pentru care trebuie să se aducă mulțumire lui Dumnezeu”.

În 10.03.2009, Penitențieria Apostolică, prin facultatea specială ce i-a fost acordată de Pontiful Suprem – la rugămintea voastră - acordă Indulgența plenară creștinilor care intră ca adevărați penitenți în Biserica Adormirii Maicii Domnului, cu condiția să îndeplinească riturile necesare (**Mărturisirea sacramentală, Împărtășirea euharistică și rugăciunea după intenția Sfântului Părinte**), participând cu devoțiune la aceste funcții sacre, sau recitând **Rugăciunea Domnească “Tatăl Nostru” și Simbolul Credinței: Crezul, în ocaziile când se asigură obținerea indulgențelor plene (amintite în punctele: 1 la 5).**

Documentul primit are valabilitate perpetuă. Împotriva oricărui obstacol din orice timp. Este înregistrat în arhiva Bisericii Santa Maria Maggiore din Roma și semnat de Cardinal al Bisericii Papale: Bernard Francis – Card. Law.

Menționăm în final că Biserica “Adormirea Maicii Domnului” este prima Biserică Română Unită cu Roma Greco-Catolică din țară care a primit darul Indulgențelor Plene.

Maria HETCO

Pr. Ovidiu Horea POP

Aspecte din perioada de ilegalitate a Bisericii Române Unite: rezistența în Episcopia Unită de Oradea

Este cunoscut faptul că pentru o lungă perioadă de timp din secolul trecut Biserica Română Unită a fost exclusă de pe scena publică a societății românești. Însă în ultimele două decenii asistăm la o creștere a interesului pentru trecutul acestei Biserici, concomitent cu diferite inițiative, uneori chiar politice, de limitare a sferei sale de activitate. Printre tentativele de reconstituire a evenimentelor din trecut se înscriu și eforturile cercetătorilor de a studia și elucida perioada de după decretul de desființare emanat de Guvernul Republicii Populare Române la 1 decembrie 1948. Pe lângă mărturiile supraviețuitorilor sau a descendenților acestora o sursă interesantă o reprezintă arhivele CNSAS, unde găsim materiale uriașe cu privire la problema greco-catolică.

Dintr-un astfel de fond (Ministerul Afacerilor Interne, Direcția: Regiunea Crișana, Serviciul III, Biroul IV, Nr. 59, DOSAR DE GRUP, privind pe Stan Gavril, Cristea Nicolae, Bandici Emilian și Pop Dumitru, deschis la data 18 nov. 1959, Arhiva nr. 36 857) am copiat o declarație dată Serviciilor de Securitate de către un profesor de la Oradea și pe care o publicăm mai jos. Documentul este scris de mână și poartă data de 11 mai 1951, iar în dosar se găsește la paginile 212-217.

Din lectura textului putem concluziona că la început acțiunea de „unificare” a derutat preoțimea unită, dar ulterior aceasta a revenit asupra deciziei și mai mulți și-au retractat semnăturile, lucru ce a preocupat autoritățile vremii. Mai observăm cum la vremea respectivă Biserica ortodoxă de la bază nu intrase încă în combinație cu Guvernul, „unificarea” fiind propovăduită de către autoritățile de Stat.

După arestarea episcopului și a principalilor colaboratori ies în evidență trei figuri de preoți: Stan Gavril, Virgil Maxim și Ioan Pinte, considerați orcheștrantii acțiunii de rezistență la Oradea. Autorul declarației răspunde la două întrebări, cea de a doua rămânând pentru mult timp în sfera preocupărilor angajaților de la Serviciul III, Biroul IV, adică tocmai clandestinitatea greco-catolică. Dar să citim documentul:

I.) Cine a trasat linia ca preoții gr. cat. să părăsească preoția și să ocupe funcții civile?

La conferințele lunare episcopoești ce se țineau la Oradea, după data de 3-15 mai 1948, fiind prezidate de episcopul cel mai bătrân Dr. Valeriu Traian Frențiu, conferințe ce se țineau în palatul episcopal cu ușile închise numai în prezența episcopilor singuri, s-a discutat și problema: Ce vor face preoții când va începe acțiunea de unificare? Majoritatea episcopilor în frunte cu Hossu și Suci au crezut că preoții vor rezista chiar fără nici un îndemn din partea lor și în concluzie nu-și vor părăsi turma și credincioșii.

Spuneau ei că preoții uniți sunt bine pregătiți și că nu vor adera la unificare, crezând chiar că nu se vor găsi chiar preoți care să meargă delegați la Congresele ce vor avea loc.

Când însă delegații au semnat și s-au prezentat în ziua de 1 oct. 1948 la Congresul de la Cluj, Episcopul Hossu a și dat în 2 oct. Pastorală prin care se cerea excomunicarea tuturor preoților ce au participat la Congr. de la Cluj și vor participa la cele de la București și această pastorală trebuia citită în prima Duminică în toate bisericile gr. cat. din Ardeal.

Pastorală trimisă la Oradea a fost multiplicată aici și trimisă apoi prin curieri speciali pe două linii principale: I Marghita – Șimleu și a II-a pe linia Carei – Zalău.

La Marghita – Șimleu curierul a fost Dr. Petre Iluțiu și plicurile au fost date la Marghita protopopului Alexandru Nistor, iar la Șimleu vicarul Ioan Codreanu.

Pentru linia Carei, curierul a fost Dr. Ioan Pinte, care, acolo a convenit cu preotul Dr. Ioan Sălăjan, ce le-a trimis mai departe la Zalău protopopului Truțașiu.

Cu toată răspândirea acestei circulare, preoții totuși au semnat, unii de voie, alții de nevoie și atunci s-a lansat ideea că preoții pot retracta semnăturile fie în scris adresându-se Episcopului, fie verbal prin oficierea slujbei religioase în biserică și prin rostirea Crezului în fața credincioșilor.

Preoții au luat aici exemplul lui C. Tămăian și Vasile Barbul, care-și retractaseră semnăturile în Catedrală în fața Episcopului Frențiu, imitându-i. Astfel cei din Oradea și-au retractat semnăturile și mai ales cei care erau și profesori s-au lăsat de preoție, ocupându-se de profesorat.

După arestarea episcopilor, locțiitor de episcop la Oradea a fost designat vicarul Augustin Maghiar, om bătrân de aproape 70 de ani, care, primise în prealabil din partea Episcopului Frențiu facultatea de a face toate dezlegările dictate de împrejurări, acordând preoților facultatea de a putea oficia liturghia singur, fără a fi nevoie de haine, ci numai de o bucată de pâine și vin sau în lipsa vinului apă.

Preoții din parohie, cei din provincie, dar care erau mai legați de Oradea, treceau pe aici, retractându-și semnăturile în fața vicarului Maghiar. El avea și oarecari fonduri primite din partea Episcopului, pe care le împărțea preoților mai lipsiți, după cum le împărțea și stufe de reverenzi, diferite alimente primite de la Nunțiatu Apostolică din București.

Datorită îndemnurilor lui, preoții au părăsit preoția și cum majoritatea din ei aveau la baza studiilor

(continuare în pag. 15)

(urmare din pag. 14)

teologice, Școala Normală, posedând diploma de învățător, au intrat cei mai mulți în învățământ. Aceasta pentru ca preoții uniți să nu colaboreze cu cei ortodocși, numai fiindcă acțiunea de unificare a condus-o Guvernul.

În comunele românești unde existau două biserici: una ortodoxă, alta unită, preoții nu colaborau, cei uniți cerându-și mutarea în sate pur gr. cat. Este cazul preotului din Girișul de Criș, Romulus Mihalca, care și-a cerut transferarea la Chilia, parohie unită în jud. St. Mare, sau cazul preotului Romulus Mădăras de la Sântandrei, transferat la Ilba, Reg. Baia – Mare.

E foarte posibil ca vicarul Augustin Maghiar să nu fi luat singur aceste dispoziții, ci în consult cu alți preoți din loc, el fiind prieten bun cu Mihai Boca, Vasile Barbul și în relații bune cu Gavril Stan, Virgil Maxim și Pinteș, dar n-am verificat, însă cert este că tot mai mulți din preoți și-au părăsit funcțiile preoțești, ocupând alte civile, sub fel de fel de pretexte, ba că e salariul mic, ba că au renunțat la pământ și altele. Adevărul e unul singur: ei nu voiau să colaboreze cu ortodoxia, în care vedeau acțiunea Guvernului și mai ales influența bisericii ortodoxe ruse.

II.) Dovezi concrete că acțiunea clandestină este dirijată de Stan – Maxim – Pinteș

Din cele arătate la teza pusă înaintea de masă, a rezultat că la Oradea există o acțiune clandestină gr. cat. Sigur că această acțiune este dirijată de cineva și cum la Oradea cei mai de seamă bisericieni sunt: Stan – Maxim – Pinteș, acțiunea nu poate fi dirijată decât de ei. Dovezi:

a.) După naționalizarea Seminarului în toamna anului 1948, pâr. Pinteș și Tămăian, au transportat toată mobila și lucrurile pâr. Stan – ce se afla închis – la cumnata lui văd. Maria Stan, care stătea visavis de Seminar cu o soră a ei, cu tatăl său și cu copii.

b.) În aceeași curte s-a mutat și pâr. Pinteș la sora lui măritată cu controlorul financiar Gh. Bunda de la Circa III Fin. Oradea, la care stătea și mama lor.

c.) În această curte, fiecare din cei doi preoți, făceau zilnic liturghie gr. cat., iar pentru slujbele familiare serveau reciproc. Astfel când la începutul anului 1949 moare mama pâr. Pinteș ea este prohodită întâi de pâr. Stan acasă și numai după aceea trupul decedatei este transportat la cimitir și prohodit și acolo de preotul oficial. Pâr. Pinteș mai are un frate care a fost preot la Cheniz, jud. Sălaj. Când s-a făcut unificarea l-a sfătuit să părăsească preoția și s-a făcut profesor la ciclul II chiar la Cheniz.

d.) În momentul când ei au observat că lumea din afară a observat slujbele lor, atunci s-au despărțit. Astfel pâr. Pinteș s-a mutat undeva pe Râțul Comandantului la un controlor de tramvaie cu numele Băliban Florian, continuând a face slujbe acolo. Tot de acolo a urmat un curs de contabilitate normată și a intrat apoi contabil la o cooperativă.

e.) Pâr. Virgil Maxim locuia la început după ieșirea din Seminar pe str. Prof. Dr. C. I. Parhon, parcă pe la nr. 10. Cum strada aceasta este destul de circulată și slujbele deranjate, făcea la început slujbe pe la diferite case din fosta lui parohie: Oradea – Grădini (ce se întinde peste gara mare spre Episcopia Bihor). Despre aceste slujbe mi-a spus și prof. Traian Blajovici, de la Școala Muncitorească de doi ani din Oradea. În momentul când aceste slujbe nu le-a mai putut face în fosta parohie s-a mutat și cu locuința tot pe Râțul Comandantului într-o casă izolată undeva pe str. Martirilor și Deportărilor Evrei, la un oarecare Vlad, fost notar, mai apoi comerciant de lemne la Oradea și care are un copil, ce i-a fost elev lui Maxim, și care după ce a terminat liceul în 1947 a plecat la Paris, de unde nu s-a mai reîntors și de unde scrie, corespondând regulat cu părinții și cu pâr. Maxim.

Aceste sunt cele câteva dovezi din care eu conchid că acțiunea clandestină este dirijată de cei trei și din motive logice: nici unul din ei n-a semnat adeziunea la ortodoxie, probabil că nici nu li s-a cerut; toți trei sunt preoți celibi, cu studiile făcute la Roma, deci sunt mari catolici; toți trei au avut posturi de răspundere în biserica catolică din Oradea și toți trei s-au bucurat de multă simpatie și popularitate între credincioși.

Oradea, 11 mai 1951

prof. Vasile

Intențiile apostolatului rugăciunii pentru anul 2009

IULIE-AUGUST

Intenția generală

Pentru ca și creștinii din Orientul Mijlociu să-și poată trăi credința în deplină libertate și să fie instrumente de reconciliere și de pace.

Intenția misionară

Pentru ca Biserica să fie embrion și nucleu al unei omeniri reconciliate și reunite în unica familie a lui Dumnezeu, datorită mărturiei tuturor credincioșilor în fiecare țară din lume.

Intenția generală

Pentru ca opinia publică să resimtă mai mult problema milioanele de evacuați și refugiați și să se găsească soluții concrete pentru situația lor care adesea este tragică.

Intenția misionară

Pentru ca acelor creștini care sunt discriminați și persecutați nu în puține țări, din cauza numelui lui Cristos, să le fie recunoscute drepturile omului, egalitatea și libertatea religioasă, astfel încât să poată trăi și profesa liber credința proprie.

Pelerinaj Marian la Lourdes și Fatima

În perioada 12-31 mai, împreună cu un grup de 31 de pelerini, am petrecut luna dedicată Maicii Domnului acolo unde ea s-a prezentat umanității ca și „imaculata concepțiune” și protectoare împotriva violenței și a răului rezultat din păcatele noastre, la Lourdes și la Fatima. De fapt itinerarul nostru a fost cu mult mai complet și a avut nu doar un caracter strict spiritual, ci și cultural.

Cu ajutorul Preacuratei ne-am rugat în sanctuarele mariane amintite dar și în locuri încărcate de spiritualitate precum Strasbourg, Paris, Barcelona, Lisabona, Sevilla, Granada, Padova, Assisi, San Giovanni Rotondo, Monte Casino, Montserrat, Cascia, Veneția și nu în ultimul rând centrul creștinătății catolice, eterna cetate Roma. În mod spiritual ne-am întâlnit cu Bunul Dumnezeu prin sfinții săi precum apostolii *Luca* și *Marcu*, prin *Padre Pio*, *Benedict*, *Scolastica*, *Francisc*, *Anton de Padova*, *Rita*, *Clara de Asisi* nume cu răsunet în spiritualitatea noastră dar și *Ambogast*, *Ecaterina Laboure*...

Universalitatea Bisericii care a organizat acest pelerinaj a fost dată și de componența grupului astfel au fost credincioși greco-catolici, romano-catolici și ortodocși, români și maghiari care s-au rugat împreună și l-au slăvit pe Bunul Dumnezeu cu pricesnele și starea lor de suflet. Au fost încercări dar și momente de har, în care fiecare dintre noi am putut să ne apropiem mai mult de Creatorul.

S-a propus grupului să lăsăm în grija Maicii Domnului neajunsurile, problemele și toate gândurile care ne tulbură și pun o barieră între noi și El. Unii dintre noi am reușit în mod impecabil acest lucru, alții nu au vrut sau nu au putut, dar prin faptul că am fost și ne-am rugat împreună în aceste trei săptămâni fiecare dintre noi în mod direct sau indirect prin aproapele, poate cel din altă biserică, am câștigat ceva pentru suflet. Am avut pelerini cu nevoi speciale, grav bolnavi una dintre ele având nevoie de însoțitor, a căror stare de sănătate s-a îmbunătățit simțitor. Cu un cuvânt l-am căutat pe Domnul și chiar dacă nu putem afirma că l-am găsit, deoarece nu avem încă o certitudine pentru asta, am mai făcut un pas spre El.

M-a tulburat remarca făcută de un participant ortodox la acest pelerinaj: „De ce părinte nu se pot înțelege și iubi, așa cum suntem noi cei din acest grup, credincioșii bisericilor noastre (Greco-Catolică și Ortodoxă) și mai ales preoții și ierarhii lor? De ce nu se roagă și nu sunt împreună așa cum noi suntem? Eu cu soția mea trăiesc de peste 50 de ani, ea este greco-catolică iar eu ortodox, fiecare dintre noi suntem în corul bisericilor noastre și fiecare când ne întoarcem acasă de la Sfânta Biserică aducem pentru celălalt și pentru familia noastră ceea ce ne dăruiește mai sublim și mai bun Isus în Sfânta Liturghie. El este iubire! Și pe mine nu mă va putea niciodată opri decizia unui sinod de a

mă ruga cu soția mea, de a-mi trăi cu ea credința...” Întrebarea pe mine m-a mișcat profund. Răspunsul dat de mine a fost conform concepției mele de viață privind relația cu credincioșii altor biserici – respect principiul de bază al creștinătății, iubirea necondiționată față de oamenii creați de Bunul Dumnezeu, care cu toții sunt potențiali sfinți. Al dumneavoastră care este...?

L-am căutat pe Domnul în acest pelerinaj, „am vorbit” cu El, ne-am închinat Lui, cu un cuvânt am trăit mai bine prin El și cu El. „Ce bine-i când frații sunt împreună”, noi vom rămâne mereu împreună și ne vom ruga unii pentru alții până când, poate din nou, vom fi mai aproape unii de alții împreună cu El.

Pr. Ioan Sorin CRĂCIUN

Simpozion Corneliu Coposu a Bobota

Sâmbătă, 6 iunie 2009, a avut loc în localitatea Bobota un simpozion dedicat marelui om politic Corneliu Coposu, la împlinirea a 95 de ani de la nașterea sa.

Comunitatea greco-catolică din localitate a dorit cu stăruință realizarea acestui eveniment, considerând o datorie morală în a face cunoscută tinerelor generații activitatea deosebită a *Seniorului* în lupta sa pentru propovăduirea adevărului, a dreptății și nu în ultimul rând a principiilor morale creștine. Trebuie menționat faptul că Corneliu Coposu a fost fiu de protopop greco-catolic și a primit tainele și bazele credinței creștine sub cupola Bisericii Greco-Catolice, sub îndrumarea atentă a părinților ce i-au oferit o educație aleasă.

La eveniment au participat reprezentanți ai autorităților locale, județene, ecleziale și politice, oameni de presă, iar din rândul celor ce au susținut lucrări în cadrul simpozionului amintim profesori de istorie, muzeografi și oameni care l-au cunoscut personal pe Corneliu Coposu.

Programul s-a desfășurat în localitatea Bobota, în sala căminului cultural din localitate și a început cu celebrarea Sfintei Liturghii de către Vicarul Foraneu al Silvaniei, pr. Gheorghe Țurcaș, în comuniune cu preoți din Eparhia de Oradea și Maramureș, un număr impresionant de credincioși veniți din diferite parohii și nu în ultimul rând, Corul „Te Laudamus” din parohia „Sfânta Treime”, Șimleu. La încheierea Sfintei Liturghii a urmat un parastas la bustul ridicat în centrul satului, celebrat de PSS Virgil Bercea, episcop de Oradea.

După o mică agapă, simpozionul a început cu prelegerea PSS Virgil Bercea, urmat fiind apoi de către dr. Liviu Gârbea (Zalău), prof. Ioan Lupa (Zalău), Sorin Cosma - fost președinte al Consiliului Județean Sălaj, Radu Sârbu - fost ministru, prof. dr. Cornel Grad (Zalău), Andreea Vass - consilier al primului ministru, Valer Hosu (Cluj-Napoca), Ionel Penea - fost director al Arhivelor Statului (Zalău), pr. Ciprian Robotin, Mar-

cela Moldovan (Zalău), prof. dr. Ioan Pușcaș, pr. Simion Mărieș - protopop de Supur.

Expunerile prezentate au făcut cunoscută personalitatea marcantă a neamului nostru, Corneliu Coposu, și lupta sa pentru neam și țară. În încheiere cei prezenți au vizitat Centrul cultural Șincai-Coposu din localitate.

Ne-am reîntors la casele noastre cu convingerea că am împlinit un scop nobil, acela de fi prezenți la omagierea lui Corneliu Coposu și a-l face cunoscut lumii și celor tineri pe cel ce a suferit, a răbdat și a crezut cu adevărat în principiile morale creștine, în adevăr, în dreptate și în iubirea de neam și țară.

Singurătatea, lipsa de libertate și depărtarea de cei dragi i-a descoperit *Seniorului* setea de a scrie. Una dintre celebrele sale scrieri este poezia „Ruga”, scrisă în timpul detenției, care este și azi zugrăvită pe unul dintre tavanele închisorii de la Sighet. „Cerne, Doamne, liniștea uitării,/ Peste nesfârșita suferință. / Samănă întinderi de credință/ Peste nesfârșita suferință./ Răsădește dragostea și crinul/ În ogorul năpădit de ură,/ Și așterne peste munți de zgură./ Liniștea, iertarea și seninul.”

Pr. George CHIȘ

Etica și învățătura socială catolică

În zilele de 14 și 15 mai 2009, a avut loc la Facultatea de Teologie Greco-Catolică, Departamentul Oradea, în Seminarul Teologic Greco-Catolic din Oradea, în Aula Magna, o conferință cu trei teme în domeniul eticii și învățăturii sociale catolice.

Conferințele au fost ținute de doamna profesor universitar dr. Ingeborg Gerda Gabriel. Au fost prezentate trei teme:

- 1) Bazele eticii sociale catolice conform documentului *Gaudium et spes*
- 2) Fundamentele biblico-teologice ale eticii sociale catolice
- 3) Europa, solidaritatea și rolul Bisericilor în Europa

După fiecare conferință au avut loc discuții și s-au pus întrebări. A participat și părintele episcop-decan dr. Virgil Bercea.

Conferințele au reprezentat o îmbogățire esențială pentru facultatea noastră. Au ieșit în evidență importanța Bisericilor în epoca actuală, în ceea ce privește problemele sociale, dreptatea, egalitatea, pacea, moralitatea.

Eugen CLINTOC

Sfințirea holdelor la Curtuiușeni, de Rusalii

De când s-a prăznuit cea mai grandioasă învingere ce s-a reperat cândva: învingerea luminei asupra întunericului, a vieții asupra morții – patruzeci de zile pline de mângâiere și sfântă bucurie s-au scurs ca și un vis de o clipă lăsând aprinsă în suflete candela nădăduirii în Mângăietorul ce va să vină. Cel „ce s-a născut din Tatăl mai înainte de toți vecii”, s-a întors în casa Tatălui său, unde, „sunt multe lăcașuri”, ca să gătească acolo loc pentru toți aceia care au primit și vor primi cuvântul adevărului, a cărui cheazășie va fi făgăduința Tatălui, Mângăietorul ce-l va trimite Tatăl în numele Fiului, care va rămâne în veac cu cei ce-l cunosc și îl primesc pe el; Spiritul adevărului, care va mărturisi de adevăr învățând și aducând aminte toate câte a învățat Isus. (Ioan 14, 26).

Triumful adevărului fu pecetluit cu o nouă minune : venirea Spiritului Sfânt. Spiritul înțelegerii și al adevărului, la zece zile după înălțare, luminează mintea celor neînțelegători ca să priceapă adevărul din gura lui Petru și a celor unsprezece (Fapt. 2, 14)

Statornicia în credință rămasă nouă din strămoși, cu inima smerită și nădejde tare, și noi, care am prăznuit pogorârea Spiritului Sfânt, îl rugăm pe Tatăl, ca precum „adăuga la biserică în toate zilele pe cei ce se mântuiau” (Fapt. 2, 47), așa să ne adune și pe noi pe toți în una sfântă catolică și apostolică Biserică; și, ca și celor trei mii de suflete, să dăruiască gândurilor noastre Spiritul înțelepciunii sale nepriceperii noastre și spiritul înțelegerii.

De Rusalii se fac procesiuni pentru sfințirea holdelor, unde se cere îndurarea și ocrotirea Sfântu-

lui Spirit asupra plantațiilor.

O Spirite Sfinte, oaspete dulce al sufletului meu, rămâi pururea cu mine și fă-mă să rămân și eu cu Tine!

Pr. Cervid ALEXANDRU

Simpozionul Național „Învățământul confesional actual, provocări și perspective”

În data de 1 iunie 2009 a avut loc la Liceul Teologic Greco-Catolic din Oradea Simpozionul Național „Învățământul confesional actual, provocări și perspective”. Organizatorii evenimentului au fost Comisia Sinodală pentru Educație Catolică din cadrul Sinodului Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, Inspectoratul Școlar Județean Bihor, Casa Corpului Didactic a Județului Bihor și Liceul Teologic Greco-Catolic Oradea. La manifestări au participat și reprezentanți ai autorităților locale, precum și ai instituțiilor culturale bihorene. Lucrările au fost deschise de cuvântul Preasfințitului Virgil Bercea, Președintele Comisiei Sinodale pentru Educație Catolică, care a evidențiat rolul învățământului confesional în actualul context socio-politic european și dorința Bisericii Greco-Catolice de a continua și dezvolta tradiția acestui învățământ. A urmat cuvântul unuia dintre elevii din anul 1948, prof. dr. Ioan Chira care a făcut un emoționant arc peste timp referitor la învățământul greco-catolic din episcopia de Oradea, și evoluția lui de-a lungul timpului. Participanții au susținut o serie de lucrări în cadrul a două secțiuni, istorie religie, moderată de inspectorul școlar Florin Negruțiu, și educație, moderată de d-na prof.

Mureșan Rodica Elena. În cadrul celor două secțiuni au fost prezentate referate de un înalt nivel științific, acestea urmând să fie publicate într-un volum. Între lucrările prezentate amintim doar câteva, și anume cele susținute de conf. univ. dr. Constantin Mălinaș, „O carte didactică de la 1785 în biblioteca lui Ioan Corneli”, conf. univ. dr. Corneliu Crăciun, „Contribuții la istoricul școlilor confesionale”, inv. Muscaș Ana, „Dimensiunea morală a educației religioase, premisă a succesului școlar”, prof. Beke Csaba, „Comentarii pe marginea manualelor de religie romano-catolică (secția maghiară) în învățământul liceal”. La încheierea lucrărilor, Preasfințitul Virgil a mulțumit tuturor participanților și i-a felicitat pentru efortul depus și pentru calitatea deosebită a lucrărilor prezentate.

Biroul de presă

Deschiderea Anului Sacerdotal 2009-2010 la Oradea

Vineri, 19 iunie 2009, a avut loc la Oradea deschiderea anului sacerdotal 2009-2010. Evenimentul a debutat cu o procesiune de la Liceul Teologic Greco-Catolic la Catedrala „Sfântul Nicolae”. A urmat vecerina, după care Preasfințitul Virgil Bercea a rostit un cuvânt de învățătură cu ocazia deschiderii anului sacerdotal.

Referindu-se la importanța acordată preoților, Preasfinția Sa a spus: „*Fidelitatea lui Cristos, Fidelitatea preotului*”. Acesta este moto-ul pentru anul sacerdotal pe care Sfântul Părinte Papa Benedict îl deschide astăzi pentru întreaga Biserică Catolică. În comuniune cu Sfântul Părinte, noi, aici la Oradea deschidem acest an sacerdotal 2009-2010. Coincide acest an sacerdotal cu împlinirea a 150 de ani de la „nașterea la ceruri” a Sfântului Ioan Maria Vianney. Papa Benedict al XVI-lea a pus acest an sub oblăduirea Sfântului Ioan Maria Vianney”. În continuare, prezentând principalele obiective ale anului sacerdotal, Preasfinția Sa a precizat: „obiectivele sunt favorizarea vieții spirituale a preoților, întărirea fidelității preoților față de Hristos și față de Biserică, redescoperirea importanței și rolului misiunii preoților, a preotului în lume. Înțelegem că este vorba de un an în care este acordată atenție sporită preoților”. Cuvintele Sfântului Ioan Maria Vianney sunt grăitoare în acest sens: „O, cât de mare este preotul, dacă el ar înțelege ar muri. Fără preoți nu-l putem avea pe Domnul. După Dumnezeu, preotul este totul”.

Vorbind despre sfințenia preotului, Preasfințitul Virgil a menționat: „În ce constă sfințenia preotului? Sfințenia preotului stă în primul rând în sfințenia lui Isus Hristos și a Bisericii. Preotul este sfânt în Biserică și pentru Biserică. Preotul trebuie să fie în serviciul adevărului, al carității și al păcii. Preotul este chemat să-și redescopere spiritualitatea și misiunea în fiecare zi”.

După cuvântul de învățătură, Preasfinția Sa Vir-

gil Bercea, a acordat unor preoți mai vârstnici cu merite deosebite crucea eparhială. Această cruce îl are pe avers pe Sfântul Nicolae, iar pe revers inscripția: Eparhia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Oradea, *Omnia in Caritate*. Preoții care au primit crucea eparhială sunt: pr. Ioan Erdeli, pr. Ioan David, pr. Paul Tegzeș, pr. Traian Sfura, pr. Teodor Druma, pr. Constantin Roman, pr. protopop Gheorghe Țurcaș și pr. Grațian Demian. Totodată, pr. Dragomir Iosif a fost ridicat la rangul de protopop onorar. Alături de preoți au mai primit crucea eparhială și diplome un grup de credincioși. Între aceștia îi menționăm pe: Nicoară Gavril, Filip Gheorghe, Bălaș Otilia, Ardelean Cornel, Sarca Victor, Lazăr Aurel, Guiaș Cornel, Vancea Adrian, Sateanu Miorița, Marge Ionel, Bologan Gheorghe, Oros Gheorghe, Munteanu Ioan, Oros Nicolae, Maghiar Sabin, Vanț Victor, Ieremi Iosif, Duma Floare, Laslău Traian, Bubo Gavril, Pușcaș Tiberiu, Pașca Lucia, Bonțe Petru, Maxim Petru, Dărăbănean Ioan, Bordaș Vasile.

În încheiere preasfințitul Virgil a mulțumit tuturor participanților dorindu-le haruri și binecuvântări de la Dumnezeu.

Biroul de presă

Lansare de carte

Miercuri 17 iunie 2009, Facultatea de Teologie Greco-Catolică din Oradea a fost gazda lansării a două cărți de istorie bisericească: „Secvențe de istorie ecleziastică. Studii privind istoria Eparhiei Române Unite cu Roma de Oradea-Mare”, Oradea, Editura Universității din Oradea, 2009, de Silviu Sana, și „Iosif Papp-Szilágyi, Scurtă istorie a credinței românilor din Sfintele Cărți și adevărate documente, transliterare și studii”, Oradea, Editura Universității din Oradea, 2009, de Pr. Adrian-Vasile Podar.

Cele două volume, prezentate de prof. univ. dr. Blaga Mihoc și Pr. Lect. Univ. dr. Alexandru Buzalic, apreciate pozitiv de referenți și de către cei prezenți, se înscriu în linia istoriografiei greco-catolice post-decembriste, perspectiva intelectuală a celor doi cercetători fiind în măsură să ofere detalii despre viața instituției ecleziastice greco-catolice orădene, dar și o istorie a

uirii românilor, așa cum a fost prezentată de episcopul Papp-Szilágyi, la jumătatea secolului al XIX-lea. La finalul evenimentului editorial, Preasfinția Sa, Virgil Bercea a lăudat efortul intelectual al celor doi cercetători, subliniind că e nevoie de restituirea documentată a istoriei Bisericii greco-catolice tocmai pentru a putea cunoaște mai bine drumul firesc pe care această instituție l-a făcut pentru promovarea valorilor culturale și spirituale în mijlocul românilor.

Biroul de presă

Întâlnirea eparhială a copiilor - Oradea 2009

O dimineață răcoroasă, părea că vrea să încurce planurile organizatorilor Întâlnirii eparhiale a copiilor de la Oradea, care a avut loc sâmbătă, 30 mai 2009 în curtea liceului Don Orione. Însă, după Sfânta Liturghie, care a dat startul activităților, am zărit câteva raze timide de soare, care ne-au anunțat că putem continua afară, exact cum ne-am propus. Printre protopopiatele care au participat la întâlnire, amintim Șimleul Silvaniei, Zalău, Beiuș, Holod, Ier, Marghita și Oradea.

După primirea participanților, am luat parte la Sfânta Liturghie, celebrată de PSS Virgil Bercea, asistat de preoții din protopopiate, precum și de cei din Oradea. Bineînțeles că aceasta s-a dovedit a fi o adevărată probă de răbdare pentru numărul mare de copii, aproximativ 500, însă abilitatea de a comunica cu cei mici a Prea Sfinției Sale a reușit să rețină atenția acestora.

La întoarcerea de la biserică, copiii au primit pachete de mâncare și ne-am îndreptat înspre sala de sport, unde ne-a fost pregătită o surpriză, în persoana lui Alex Cristea, care ne-a încântat auzul cu câteva piese interpretate.

Jocurile pregătite pentru copii de animatorii voluntari de la Oratoriul Maria Imaculata, Colegiul Sfânta Familie, Astru și Don Orione, s-au desfășurat sub formă de concurs între participanții din protopopiate, iar la sfârșitul întâlnirii au fost premiați cei mai buni. Adevărata probă pentru grupuri a fost de fapt capacitatea de organizare și încadrarea operativă în timp, fiecărui joc i s-au alocat 8 minute, iar unele grupuri de copii nu au reușit să parcurgă toate probele pregătite. Însă toate remușcărilor au fost uitate la adunarea de la sfârșit, unde invitatul de onoare a fost Ovidiu Lazăr, aclamat de toți cei prezenți, cu mic și mare. El a fost și cel care a anunțat marele câștigător al jocurilor, grupul format din copii de la parohiile Șimleu Silvaniei și Iaz, conduși de preoții Nicolae Bodea și Pop Vasile.

Mulțumirile s-au adresat mai ales gazdelor întâlnirii: Comunității Don Orione, părintelui Mihai Fechet și Vicar Florian Gui, dar și organizatorilor: Biroului Pastoral Oradea, voluntarilor prezenți și tuturor celor care au acceptat invitația la o zi de joc, veselie și cântec. La sfârșitul zilei, am plecat cu toții mulțumiți pentru că am reușit să luăm parte la această activitate și să ne punem la dispoziția copiilor măcar pentru câteva ore, deoarece considerăm că ei reprezintă de fapt viitorul nostru.

Adela BULZAN și Paula GROȘAN

